

Posudek na diplomovou práci Jitky Šimonové:

Estetická proměna prostředí společnosti zprostředkovaná elektronickými médii

Cílem práce J.Šimonové je popsat proces *estetizace informací a prostředí, které nás obklopuje* (s.7), k němuž dochází v souvislosti s rozvojem moderních komunikačních technologií. Na úvod je třeba říci, že autorka na začátku své práce spíše klade otázky, na které se v následujících kapitolách pokouší odpovědět, aniž by pracovala s jednou základní hypotézou. V důsledku toho text poněkud postrádá jednu konkrétní linii, k níž by byly všechny kapitoly vztaženy, nicméně i přesto se daří udržet zvolená témata v logice cílů, které jsou zformulovány v úvodu.

Jako metodu používá deskripci, komparaci a analýzu dosavadních teorií, pojednávajících o změnách v oblasti kultury a společnosti, zejména s ohledem na proměny estetického vnímání a rozvoje designu, který získává v sociálním prostředí stále významnější funkci. Volbu teoretických východisek považují za jeden z hlavních kladů této práce. Jsou zde zastoupeny koncepce ze všech oblastí, jež jsou s ohledem na zvolené téma relevantní: pro výklad informační společnosti a fenoménů spojených s digitálními technologiemi využívá teorií L.Manoviche, W.J.T.Mitchella a odborníků z MIT (R.Jakobson, J.Thackara, J.D. Bolter ad.), základ pro filosofii a kritickou teorii médií tvoří díla J.Baudrillarda, P.Virilia, J.Bystřického a I.Muchy, estetické teorie čerpá převážně z W.Welsche, sociologické hledisko reprezentuje Meyrowitz.

Přestože zmínění autoři, z nichž J. Šimonová vychází jsou skutečně vhodně zvolení a je třeba ocenit, že se jí podařilo nalézt pojmy či témata, přes které lze jednotlivé koncepce vhodně propojit, což svědčí o dobré orientaci v dané problematice, většinou zůstává pouze u jejich poměrně stručného výkladu a nepouští se do dalších interpretací či vlastních analýz. Konkrétní příklady, popisovaná témata i odkazy na další autory tak nejsou primárně její volbou a nevztahují se výhradně k cílům její práce, ale jedná se spíše o výběr autorů, z jejichž textů čerpá. V této souvislosti bych považovala za vhodné pracovat více s autorskými texty např. J.Baudrillarda, P.Virilia či M.Merleau-Pontyho, které v textu zmiňuje a jejichž díla jsou dostupná i v češtině.

Důsledkem nedostatečné reflexe uváděných koncepcí je mimo jiné to, že v textu se místy objevují tvrzení, s nimiž nelze pracovat jako s fakty, nicméně autorka je dále nijak nevykládá ani neuvádí citace, kterými by je podpořila. Například píše, že *v současné kultuře nahrazuje estetizace účelnost* (s.18), *kultura naší společnosti je především vizuálního charakteru* (s. 66), či *technologie zjednodušují svět* (s. 62), přičemž se jedná o výroky, s nimiž

lze poměrně úspěšně polemizovat. Občas chybí i kritické srovnání jednotlivých teorií, např. přesnější vymezení vztahu virtuálního a reálného podle různých autorů (s. 36) a i některé další fenomény jsou v textu vyloženy jen velmi stručně – např. estetika mizení, problematika reprezentace, znaku a simulace, atd.

Více pozornosti by si zasloužily i vybrané citace – obvykle jsou výstižné, mnohdy ale dále neinterpretované - například pasáž, kde autorka cituje Merleau-Pontyho: *vnímání zahrnuje fyzické jednání subjektu ...tělo je naše celkové médium, abychom měli svět, pohled a pohyb jsou specifické způsoby jak vstupujeme do vztahů s objekty* (s. 45). Zde by bylo zajímavé popsat efekty, k nimž dochází pokud pohyb, vnímání i zpracování vjemů přebírají či mohou zastat technologie - samozřejmě za použití odlišných parametrů (viz. Viriliův pojem „vidění bez pohledu“), případně jak lze v této souvislosti nově tematizovat vztah subjekt – objekt (viz. např. Baudrillard).

Nicméně řada poměrně nových témat je v textu naopak velmi dobře popsána – např. koncepce informační architektury (s.29), Welschův pojem anesteze jako znečitlivění vnímání prostřednictvím mediální obraznosti (s.41) i teze, že *technika a kultura již nestojí v protikladu*, či tematizace mediality jako nového způsobu percepce (s.34).

Celkově práci Jitky Šimonové hodnotím jako zdařilou, i přes výše uvedené výhrady představuje kvalitní zpracování aktuálního tématu, které velmi dobře koresponduje se studovaným oborem. Navrhuji hodnotit 27 body.

V Praze dne 17.10.2008

Irena Aimová